

ROZPRAVY

LIST PRO KŘESŤANSKOU DEMOKRACII

OBSAH:

Ročník II číslo 8
AOUT 1951

MY A ONI

VZPOMÍNKY KRIMINÁLNÍKOVY

DUCHOVNÍ HODNOTY A HOSPODÁŘSTVÍ

AKTUALITY A POZNÁMKY:

Komentář ke komentáři a j.

Exp: S. Ghelfand, 49, rue Brichaut, Bruxelles, Belgique.

JOURNAL MENSUEL

FR 04

M Y A O H I

S. Ghelfand

Do naší redakce došel dopis z Austrálie: čtenář si trpce stěžuje na nejednotnost emigrace, cituje známý výrok dra. Stránského "čs. exil je v rozkladu", a končí těmito slovy - "Jaký beznadějný exil, všechno rozbito, vůdcové se nedohodli ani v základních organizačních otázkách, Rada zanikla. Jaký bezútěšný exil!" Odpověděli jsme mu takto: "Jaký nadějný, tvořivý exil! modly jsou povaleny, legendy pohřbeny. Nové cesty se rýsují, zásady stanoveny, cíle označeny, jaký to s kvělý exil!"

Dr. J. Stránský se svým výrokem o rozkladu exilu dopustil hrubého omylu, který se v logice nazývá pars pro toto, neboli neoprávněné zevšeobecnění. V rozkladu je nikoliv exil, jako celek, nýbrž jenom bezvýznamná skupinka emigrantů, k nimž patří také dr. Jaro Stránský a jiní bývalí politikové, kteří, když byli u moci, zrazovali zájmy národa kremelským diktátorem, a pak když byli komunisty odkopnuti, šli do exilu aby si zahráli na vůdce. Ano, tato část exilu je v rozkladu. Avšak exil, jako celek, je neporovnatelně výše než ti, kdož se snažili podvodnými triky uchvátiti vedení emigrace. Exil byl tentokráte kritický a již od začátku spatřoval v ministerských a generálnětajemnických hodnostech sociálkošičáckých osvoboditelů spíše přítěžující okolnost, než kvalifikaci.

Exil je přemýšlivý, proto také odmítl modly, jež se mu nabízeły k uctívání; je tvořivý, proto také z celého světa a ze všech emigranstkých středisek docházejí radostné zprávy o úspěšné konsolidaci demokratických sil emigrace; citovaný výše dopis je naprosto výjimkou - exil je plodný a plný naděje, proto také stanoví zdravé zásady a nové směrnice. To, co se dnes odehrává v emigraci, je hluboký přerod, je to, jakoby s očí najednou spadly klapky, které překážely rozhledu a náš prostý emigrant se konečně dostává z duchovního otroctví socialistické reakce - není v celých dějinách lidstva příkladu takového ponížení a odčlověčení člověka, tak totální reakce sociální a kulturní, jako socialismu; na volný, čerstvý vzduch. Prostý emigrant, který byl již od r. 1945 neustále bombardován ohlupovací propagandou národně-frontových přísluhovačů komunismu, si konečně uvědomuje, že svobodná a demokratická společnost může býti vybudována jen na základech přirozené mravnosti a neporušitelných lidských práv, t. j. na základech křesťanských, a že sociální pokrok spočívá v uskutečnění

"Ujednávše spojeneckou smlouvu se Sovětským svazem, vykonali jsme dobré dílo, na něž můžeme býti právem hrdi. Tato smlouva zajistí jest jedním ze základních kamenů bezpečnosti, prosperity a síly republiky"/Dr. Hubert Ripka dne 18 prosince 1943/.

"Nikdy bez Sovětského svazu, nikdy proti Sovětskému svazu, vždy pevně s ním, bok po boku!" /Hlučný, bouřlivý potlekk/.

Dr. Petr Zenkl v Prozatímním Národním Shromáždění dne 14 listopadu 1945.

...v lidské společnosti, kdežto naopak poruše-
ní těchto zásad nevyhnutelně vede k ustavení otročského státu,
jehož duchovním základem je lež a jenž se udržuje jen díky mo-
hubnému aparátu státních násilníků a lynchovatelů. Socialistická
reakce prohrála svou věc v emigraci nadobro a nepouchou ji ani
záhadné fondy, kterými disponuje v exilu, ani sociálně-komunistic-
ký, mnichovský rozhlas, ježž emigrantský vtíp příléhavě pojmeno-
val RADIO-TERZA-SLIVY-EVROPA!

X X X X

Číst t.zv. Zahraničního Ústavu "Tribuna" uveřejnil v červ-
novém čísle dopis, který t.zv. Zahraniční Ústav poslal součas-
né panu soudruhovi Václavu Majarovi, jako předsedovi čs. soc.
demokracie, i panu soudruhovi dru Petru Zenklovi, jako před-
sedovi čs. strany nár. soc., slibuje též v příštím čísle otisknou-
ti odpovědi obou. Tyto nás však nikterak neuspokojí, protože oba
řeční předšarlové předsedají ve skutečnosti nad národním stí-
ním minulostí, nikoliv živým životem a monou tedy mluvící pouze o
sebe a za úzký kroužek svých příživníků a sykefantů. Avšak do-
pis t.zv. Zahr. Ústavu je svrchoveně zajímavý, jelikož odhaluje
otevřeně politické cíle socialistické části exilu. Dopis obsa-
huje 3 programové body, z nichž 1 je redigován v tak neurčitých
a mlhavých pojmech, že se z něho nedá v pravdě nic vybrat, jako:
"nové uspořádání světa"/jaké, socialistické?/Nesocialistické?/
plán na organizaci "Dunajské Evropy" atd. Třetí bod-organizace
politického systému-je rovněž nejasný. Zato však bod druhý jde
přímo in medias res. Citujeme:

"při uspořádání čs. hospodářských záležitostí musí býti při-
jata zásada, že není možný návrat k žádnému zpětnému datu!"

Zastavme se na chvíli. Zenklův bývalý Národní Komitét svob.
Československa, neboli "NARKOM", vydal svého času prohlášení, ve
kterém se hlásil k čs. ústavě z r. 1920, jako k základně pro vše-
chnu budoucí činnost v osvobozené vlasti. Odhalili jsme tehdy ne-
serióznost socialistického NARKOMu, který se najednou začal ohá-
něti čs. ústavou z r. 1920, ačkoliv Košice, presidentské dekrety,
zašantročení Podkarpatské Rusi a jiné národně-frontovské kusy
byly zločinným porušením právě ústavy z r. 1920. Mají proto páni
z Narkomu všechny důvody k tomu, aby byli pěkně zticha a raději
o nové ústavě nemluvíli. "Tribuna" je alespoň upřímná a doznává
otevřeně, že pro ni neplatí nic, co bylo základem hospodářského
života ČSR. "Není možný návrat k žádnému zpětnému datu"-to je

Rozhlasové šmokoviny Titoslava Vrtichvosta.

"Tito-to je už na první pohled něco jiného než ti čs. ko-
munisté, kteří dnes u nás vládou. On se vrátil z války s tváří
začouzenou střelným prachem a oni s prsty začerněnými inkoustem"
tak pravil v rozhlasě Free Europe soudruh F. Peroutka. Pan soudruh
tedy drží slovo a pokračuje v činnosti před 25/II 1948. plazí se
po břiše. Jenže dříve se plazil před Stalinem a SSSR, dnes se pla-
zí před Titem. A že Tito má nejen tvář "začouzenou střelným prache-
chem" nýbrž také ruce potřísněné nevinou krví 2000 zavražděných
kněží, to je pro soudruha Titoslava Peroutku pouhá maličkost...

mluva. Vždyť zpětným datem je nejen rok 1920, nebo rok 1938, zpětným datem je také rok 1945, kdy byla provedena první etapa socialisace, zpětným datem je také rok 1948, kdy byly socialisovány podniky s 50 zaměstnanci a střední selské usedlosti, konečné zpětným datem je také dnešní stav, který je přechodem k úplné socialisaci veškeré výroby a národní práce. Před rokem byl v téže "Tribuně" uveřejněn "Dopis z domova", jež sfablikoval pan-soudruh Demetz, t.č. Radio Free Europe ve Mnichově a jehož účelem byla propaganda socialismu a kolchozů v ČSR. Dnes již "Tribuna" vyrukovala na plno a dává svůj naprostý souhlas se všemi socialistickými krádežemi a loupežemi vládnoucí socialistické vlády. Je to zřejmé z dalších slov citovaného dopisu:

"...budeme vycházeti z oné sociální skutečnosti, jakou ji najdeme v té chvíli, v níž si budeme moci začít svobodně vládnouti."

To znamená: vrátí-li se socialisté z exilu do ČSR jako vládcové, které budou mít dostatečné prostředky k tomu, aby vládli svobodně, to jest bez omezení a odporu, a bude-li v této chvíli demov zesocialisován a zkolchozován od A do Zet, budou pak socialističtí mocipáni pokračovati v díle započatém vládou komunistickou. Vymění se prostě garnitura vládců, a pojede se dále. Je ovšem též možné, že ani nebude třeba vyměnit celou vládnoucí garnituru, vždyť se někteří bolševičtí ministři dokonale vyznamenali při zavádění socialismu v ČSR, byla by škoda vyhodit je všechny. Udělá se prostě jednotná socialistická strana, do programového prohlášení se dá nějaký ten citát z "Hovorů", vzpomene se při tom na Huga, Komenského a Chelčického, a pak si zasednou k jednomu stolu s Ďurišem a Noskem starší kolegové Zenkl, Majer, Ripka, Stránský a třeba i Laušman. Není nejmenší pochyby, že by celá tato společnost dokázala stejně ubíjet národ, jako to činí dnes KSČ pod kontrolou moskevského Politbyra a s pomocí koncentráků a žalářů. A podle toho, jak se v exilu chovají socialisté všude tam, kde mají moc a vliv, vůči nesocialistickým uprchlíkům, můžeme vzít na to, že také po osvobození zůstanou u nás žaláře a koncentráky pro politické odporce - aby mohli socialističtí vládcové vládnouti "svobodně" a bez obav, že by se jednoho dne mohla karta obrátit a jejich vládě učiněn konec. Vymění se leda jen dnešní komunističtí dozorcí za dozorce jednotné socialistické.

Kommunismus bez komunistů, to je program socialistů v exilu.
Zachování všech socialistických vymožeností a dobudování socia-

Ze zákulisí příprav státních loupeží soukromého majetku.

"Zatím co v kapitalistickém státě má odborové hnutí především sociálně-obrannou funkci oproti soukromokapitalistickému podnikání, bude tento soukromý sektor v novém státě velmi malý, neboť, jak všichni předpokládáme, stát zde převezme hlavní roli na místo bývalých soukromých podnikatelů." /Min.dr. Jaro Stránský, ve schůzi socialistického bloku ve schůzi 13. dubna 1945 v Košicích./

Z TECHNICKÝCH DŮVODŮ odkládáme pokračování seriálu "Dialektický materialismus do příštího čísla."

lismu až do konce, to je cílem Zenklů, Majerů a Ripků. Od komunistů jimž chtějí urvat vládu z rukou, liší se jen svým dnešním postojem vůči Moskvě. Jsou to Wehrvolfové komunismu, které si pěkně rozdělili práci s KSČ: tato propaguje komunismus doma, oni v exilu. A nejsme tak docela přesvědčeni o tom, že takovéto pěkné rozdělení práce nebylo již předem sjednáno mezi oběma stranami.

Nebojíme se však nekomunistického nebezpečí a jsme připraveni tvrdě mu čelit. Křesťanská demokracie živelně roste a mohutní v celém exilu a ze všech koutů světa se hlásí nadšení stoupenci odhodlaní ke všem obětím za svobodu národa. Naším nejbližším cílem je vytvoření demokratického ústředí odboje, bez nekomunistů a socialkošičáků. Nemůžeme dělati společný odboj se socialisty, ježto nemáme s nimi společného cíle: my hodláme zbourati socialismus nastolený komunistickou vládou, oni jej chtějí zachovati. My vedeme odboj pro národ, oni však proti národu. Jsou si ovšem dobře vědomi, že nemohou utvořiti svůj vlastní socialistický odboj, protože by okamžitě zkrachovali v emigraci a mezinárodně. Usilují proto o kolaboraci všelijakých ministerských a generálnětajemnických nul. My se však obejdeme i bez těchto kontinuitních nul, ba jsme rádi, že jsme se takto zbavili neschopných slabochů a držitelů politických vdovských koncesí. Křesťanská demokracie volá do svých řad všechny ty, kdož utekli ze socialistického otroctví do svobody, aby bojovali za svobodu a proti otroctví. Emigrace se již tentokrát nestane pouhým bezmocným podávavcem pro vyvýšení politických čačhrářů, nýbrž sama do svých rukou bere zbraně pro boj proti komunistickým otrokářům. A dovede si také, když toho bude třeba i vykasati rukávy na jejich exilové Wehrwolfy.

"Roku 1917 začala nová epocha lidstva. Pozorujeme na každém kroku, že ruská revoluce je více než jeden stát, že je to světový názor, za nějž bojují muži na všech místech země."

Ferdinand Peroutka v knize "Tak nebo tak",
strana 37, nakl. F Borový
1947.

"Východ, tam náš osvoboditel, spojenec a naše záštita do budoucnosti... Jak se mohou najíti v Anglii ještě činitelé, kteří projevují zvilou nenávist proti Sovětskému Svazu, tedy tito nemohou byti ani našimi přáteli."

"Dnešek" dne 11 června 1946, šéfredaktor
Ferdinand Peroutka.

"Utuzování hospodářských styků mezi SSSR a ČSR není diktováno komunisty. Je to má politika!"

Ministr zahraničního obchodu dr. Hubert Ripka
v New York Herald Tribune v říjnu 1947.

Když mne v únoru 1946 propustili z věznice ZOB, čekala na mne početná překvapení. Když jsem rohlédl dopisy a noviny a vzal jsem do ruky nové číslo "Obzorů", zjistil jsem, že jsem přestal být členem jejich redakčního kruhu; mé jméno nebylo již v záhlaví uvedeno. Zavolał jsem tiskárnu a ptal jsem se, kdo to nařídil. Bylo mi řečeno, že šéfredaktor listu Ducháček, který tou dobou dlel mimo Prahu a to po poradě s ministrem Hálou. Ale dotazovaný hned dodal, že ministr již ví, že jsem byl propuštěn a že by rád se mnou mluvil. Zeptal jsem se, zda se mám tedy vydati k němu na ministerstvo. Odpověď zněla, že nikoliv, že pan ministr mne přijme v tiskárně a že se tam mám dostavit, pokud možno takovým způsobem, aby mne po cestě nikdo nezpозoroval.

Když jsem dorazil do tiskárny, byl jsem uveden do malé místnosti, kde mne čekal ministr Hála. Kvapně povstal, když jsem vešel a místo odpovědi na můj pozdrav se mne zeptal: "Prosím Vás, co tam říkáte o mně?" Když jsem jej ujistil že nic, nevěřil mi a otázku několikrát opakoval. A když jsem se ho zeptal, proč jsem byl škrtnut z redakční rady "Obzorů", ani mi sám neodpověděl a jen se stále dotazoval, co o něm a jeho činnosti soudí ruční gestapáci. Potěšil jsem ho, pokud jsem dovedl a rozloučil jsem se s ním. Členem redakčního kruhu "Obzorů" jsem se pochopitelně již nikdy nestal.

V týchž dnech se ve vládě projednávalo jmenování profesorů nové ustavené vysoké školy politické. Byla to záležitost dokonale politická nejen jménem školy, nýbrž i proto, že profesory navrhovaly povolené politické strany. Lidová strana mně sice pomechala ve svém návrhu, ale když v zasedání vlády komunistický ministr vnitra Nosek prohlásil, že nemůže s mým jmenováním souhlasit, ponevadž jsem politicky nespolehlivý, omezili se přítomní ministři lidové strany Hála a Procházka na to, že ho požádali, aby o svém tvrzení předložil doklady. Když pak Nosek v žádné z příštích schůzí žádných dokladů nepředložil, bylo také dobře. Jmenován jsem tedy nebyl.

Tak se mi pomalu zadrhovala smyčka kolem krku. Z ministerstva mi bylo "dovoleno" odejít, v habilitačním řízení na Masarykově universitě mne komunisté přehlasovali, z redakce týdeníku st strany jsem byl škrtnut, profesorem Vysoké školy politické jsem jmenován nebyl a dostat se na některou střední školu bylo za minisbrování Zdenka Nejedlého pro člověka proskribovaného ministerstvem vnitra vyloučeno. Ti, kdo za jakýchkoli okolností zažili chvíle, kdy se nad člověkem vznášejí upíří křídla policejního teroru, pochopí, jaké myšlenky se mi tenkrát sbrídaly hlavou. Nejhorší bylo že jsem si netroufal odhadnout, jak brzy uplný teror převládne nad zdánlivou demokracií v Československu. A nebylo skoro nikoho, kdo by mi býval mohl poradit. Jestliže jsem si již dříve nezvykl být sám, poznal jsem teď dokonale, co to znamená.

Aspoň poněkud se o mé osudy zajímal Jan Šrámek, kterému však nemoc rozhodně nedodávala pohyblivosti. Z jeho kabinetu mi vyžádali rozhovoru s prezidentem Benešem, abych ho mohl informovat o tom, co se mi přihodilo a dožadovat se nápravy.

Šel jsem k audienci celkem nerad. Mohl jsem si vážit Beně-šovy známé pracovitosti a vytrvalosti, ale k jeho dílu jsem měl poměr stále a stále zápornější. Vzal jsem s sebou některé otco-
vy a svoje knihy, abych návštěvě dodal zdvořilejšího rázu. Myslil jsem si také, že budu hotov za čtvrt hodiny, ale mylil jsem se: rozhovor trval skoro půldruhé hodiny.

President mne uvítal slovy, z nichž bylo patrné, že mu vlast-
ně nemusím nic vypravovati. "Pan kardinál Griffin mluvil o Vašem
zatčení v Londýně na recepci pro delegáty na zasedání Spojených
národů; nerad bych, aby se o nás v cizině vyprávělo, že jsou u nás
katolíci pronásledováni."

"Já jsem Jeho Eminenci o pomoc nežádal, ani jsem žádat ne-
mohl, poněvadž jsem byl právě zavřený"

"Ano, ovšem, ale Vy opravdu myslíte, že jde o pronásledování
katolíků? Nedostal jste nějaký leták od generála Prchaly?"

"Nejen že nedostal, ale nikdo na ZOB se přede mnou o panu
generálovi ani nezminil. A pak, nebyl jsem zavřen sám; stále ještě
jsou ve věznicích celé desítky katolíků, zejména Slováků."

President se na mne prudce podíval. "Řekli mi, že na Sloven-
sku se chystalo nějaké spiknutí."

"A dali Vám důkazy?"

President jen mlčky zavrtěl hlavou. Úmyslně jsem nechal věc
katolických studentů stranou a vypravoval jsem mu raději o zat-
čených členech naší zahraniční západní armády.

"To je hrozné, to je hrozné." A president pokyvoval hlavou
dívaje se upřeně na jedno místo svého psacího stolu.

"Ale tomu přece lze zabránit, pane presidente."

"Jak?"

"Kdo zřídil ZOB? Vždyť je to naprosto nezákonná instituce.
Kdo jí dal právo zavírat lidi?"

"To se moc ptáte; to právo si vzali sami. Se mnou se o tom
nikdo ani neradil."

Ale vždyť to neodpovídá ústavě."

Jako bych byl šel do živého. President se prudce otočil ke mně a
podíval se na mne dost ostře. "Ústava se musí teprve vypracovati"
řekl.

"A co stará ústava? Ta přece měla i ustanovení o tom, jak lze
ústavu měnit."

"Poměry jsou teď zcela jiné. Poměry musí vytvářeti nové prá-
vo. Zbudujeme znova stát na takovém základě, jaký odpovídá dneš-
ním potřebám."

Nemohl jsem býti neuctivý. Byl jsem si vědom toho, že jsem na
soukromé návštěvě u skutečné-i když snad ne zákonné-hlavy státu.
A tedy jsem nedebatoval o tom, co to jsou "dnešní potřeby" Ale pokud
se pamatuji, poznamenal jsem něco o tom, že by "poměry" mohly právo
zcela odsunout, ba zničit.

"To z Vás mluví tradicionalista" prohlásil president. "Já se
ničeho takového neobávám. Každá revoluce má své výstřelky a my
žijeme v revoluci."

"V revoluci proti čemu?"

"V revoluci proti době, která přivedla na svět nacismus."

Byla by bývala začala ideologická debata o tom, co přivedlo
na svět nacismus. Kdyby byl president chtěl slyšet mou odpověď,
byl bych řekl, že to byl ateismus a socialistické zbožnění státu,

Knežka v Boha

... které byly hlavním zdrojem nacistických zásad. Ale pro takovou debatu mi prezident neudělil audienci. Chytle jsem se tedy daného předmětu s jiné strany a řekl jsem, že jsem mu přinesl knihy, které jsem za nacistické okupace vydal. Uminoval jsem si přitom, že se hned vrátím zase k ZOB a jeho žalářům. To se však nikterak neukázalo snadným. Prezident bral jednu knihu po druhé do ruky, rozhovířil se o mém otci, o generaci, která byla na Karlově universitě odchovávána Tomášem G. Masarykem, o F.X. Šaldovi, k jehož památce zřejmě choval velikou úctu, o postavách českého kulturního světa před první světovou válkou, o básníku W.B. Yeatsovi a mnoha jiných věcech. Na jeho tváři se zase rozhostil úsměv, se kterým mne přivítal. Okny bylo viděti na panorama novoměstských věží, na řeku s jejími mosty, na vzdálený Vyšehrad a na petřínské stráně. Jako by na chvíli ožily ony nedávné a přece již nenávratné časy z doby před rokem 1914, z doby, která měla jisté mnoho předsudků a nedostatků, ale která znala právo a ctěla právo. Prezident si potom prohlédl několik stránek v jedné knize a zase začal vyprávět, nedbaje toho, že hlava tajemníka Belanského se již po druhé vsunula do dveří. Co to bylo, co ho tolik lákalo k vzpomínkám na dny jeho mladších let? Jen osobní nostalgie?

Když se Belanský objevil ve dveřích po třetí, zvedl jsem se sám k odchodu, ale hned jsem vyslovil prosbu, aby se prezidentova kancelář domáhala soudního vyšetření těch, kteří byli se mnou zavřeni.

"Ano, ano" přisvědčoval prezident, "ale povězte mi, jak se pan kardinál Griffin dověděl o Vašem zatčení a uvěznění? Víte, že angličtí katolíci nám za války způsobili mnoho nepříjemností. Velice neradi viděli naše přátelství se Sovětským svazem. Měl byste je přesvědčiti, aby změnilí své stanovisko."

Zůstal jsem v rozpacích stát. Neměl jsem ani tušení, jakým způsobem se zpráva dostala do Anglie - teprve později jsem zjistil, že ji poslal jednomu londýnskému listu jeho pražský dopisovatel a prezidentova výzva mi byla zcela nepochopitelná. Sotva jsem vytáhl paty z komunistického kriminálu a měl jsem přesvědčovat Angličany, že nám přátelství se Sověty je zcela k duhu. Prezident snad pochopil moje mlčení. Podal mi s úsměvem ruku a slyšení bylo u konce.

A pomoheno ovšem nebylo ani mně ani druhým. Dny nejistoty plynuly jeden za druhým. Z Pankráce se podařilo pronést zprávu že P. Kolakovičovi na ZOB předčítali jeho údajný "povstalecký" manifest s dodatkem, že já jsem přísežně vypověděl, že ... tak Kolakovič sám mluvil. Zatýkáni ještě pokračovalo, zejména na Slovensku. A v novinách vycházely úvodníky Ferdinanda Peroutky, dokazující, že komunisté nutně musí vyhrát volby, které byly ohlášeny na jaro.

Za několik neděl, když jsem o přestávce večerního koneertu "Moravana" v Brně na Stadiu vyšel ze síně, potkal jsem známého který si byl právě venku koupiti večerní vydání novin. Když mne uviděl, zastavil se a vyvalil oči na mne jako na zjevení. "Člověče" řekl, "to už tě zase pustili?"

"Ale vždyť už jsem venku několik týdnů" řekl jsem mu klidně. "Vždyť jsme spolu dokonce už mluvili".

"Ale kdepak, vždyť jsi zase zavřený. Jak to, že jsi tady?" Načoz rozevřel noviny, byl to orgán Ferdinanda Peroutky a proto v něm byla zpráva řádně tiskově zdůrazněna - a dal mi v nich

přečíst čerstvou úřední zprávu ministerstva vnitra, kterou se oznamovalo, že jsem byl právě znovu zatčen pro účast na velkém spiknutí, připravovaném na Slovensku P. Kolakovičem, a zároveň také pro podvodné machinace s penězi, které jsem prováděl pomocí Katolické Charity.

Zatím co jsem to četl, shromáždil se kolem mne kroužek lidí. Kdo si mi nabízel, že mne hned odveze svým vozem na hranice americké zony Německa. Několik vteřin jsem o tom dokonce uvažoval, ale pak mne napadlo, že utéci v tomto okamžiku by znamenalo-aspoň pro mnoho neinformovaných lidí-doznání, že jsem opravdu něčím vinen. Odmítl jsem nabídku a šel jsem zpět do koncertní síně. Čekal jsem, že budu zatčen, jakmile agenti zjistí, kde právě jsem. Ale nic takového se nestalo. Ani toho dne, ani ve dnech následujících.

Jediné co se stalo, bylo to, že jsem se takřka v několika hodinách z novináře přerodil na řečníka. Obě navzájem si odporující úřední zprávy ministerstva vnitra mi udělaly dokonalou propagandu. Pozvání k projevům se hrnula každý den. "Nejste-li v neděli zatčen, přijďte k nám mluvit", zněl jeden telegram. A když jsem teprve začal již psát, mohl jsem aspoň hovořit. Nezbyvalo už nic jiného.

DUCHOVNÍ HODNOTY A HOSPODÁŘSTVÍ

D. A.

Když papež Lev XIII poprvé promluvil o sociální otázce, musel poprvé dokazovat, že Církev má právo hovořit o těchto otázkách. Nabylo to ovšem poprvé, co Církev promluvila o věcech, o kterých se myslelo, že nespádají do oblasti náboženských zájmů. Lev XIII. se dotkl již dříve otázky lidské svobody, otázky poměru jedince ke státu, zdroje církevní a státní moci a pod. Po několika desetiletích, když si mezinárodní sociální zákonodárství osvojilo mnohé z jeho zásad, mohla být encyklika Rerum Novarum nazvána MAGNA CHARTA dělnické otázky.

Sociální nauka Církve označuje za jednu z příčin sociálních zmeknutí doby zásadu volné soutěže. Nazývá ji přímým důsledkem materialistického pojetí života. Protože by se mohl zdát, že křesťanská sociální nauka nepřeje soukromému podnikání, chceme několika myšlenkami tuto zásadu osvětliti.

Pius XI. praví v Quadragesimo Anno: "jako nemůže spočívat jednotu lidské společnosti na třídách, právě tak nemůže být ponechána správné hospodářské zřízení volné hře sil. V této základní chybě mají zdroj všechny omyly individualistické hospodářské nauky. Volná soutěž, jak ji Církev odsuzuje, znamená názor, že oběh statků má sám svůj řídicí princip v trhu poptávky a nabídky, a že společnost má ponechat úplnou volnost hospodářskému oběhu statků, který se prý sám řídí automaticky.

Znamená tedy tato zásada odsouzení hospodářské svobody? Znamená omezení soukromého podnikání až k znárodnění a kolchozům? Nikoliv. Nauka křesťanská je velmi jednoznačná a jasná. Nutno jen znáti zásady z nichž vychází a poznáme, že v ní není rozporů. Nebudeme se zde zabývat socialistickým řešením hospodářského problému. Chceme zůstat jen u otázky volné soutěže, abychom ukázali správný pojem hospodářské svobody z křesťanského hlediska.

abychom ukázali správný pojem hospodářské svobody.

Církev neodsoudila volnou soutěž samu. Čteme dále v Encyklice Quadragesimo Anno: "t. zv. volná soutěž, která v jistých mezích je oprávněna a jistě prospěšná, nemůže nijak být vodítkem hospodářského života." Křesťanská nauka hájí zásady, které zajišťují pravou hospodářskou svobodu. Především jediná hájí pravou důstojnost lidské osoby a lidské svobody. Společnost je zde, proto, aby tuto svobodu doplňovala, nikdy ji nemůže pohltnout. Křesťanská nauka hájí nedotknutelnost vlastnického práva i možnost nabývání majetku prací a osvojení plodů přírody. V zásadě tedy hájí, že člověk má právo zabývat a svobodně disponovat plody své práce. Nauka církve nevylučuje ani podnikatelskou schopnost a výhodnější využití vlastních vloh a dober přírody k prospěchu druhých. Pius XI ji označil jako přiměřenou ctnost křesťanské velkodušnosti dle potřeb doby. Kde je rozdíl mezi liberalistickým produktivismem, který Církev odsuzuje a mezi sociální užitečností křesťanskou?

Čteme-li podobenství evangelií, setkáváme se téměř neustále s myšlenkou prozíravosti, pečlivého hospodaření a péče o budoucnost. Je pouze rozdíl v předmětu. Křesťanství, aniž vylučuje péči o pozemské a hmotné, kladě největší váhu na péči o statky nemotné a duchovní. Nad všemi cíly lidského snažení stojí cíl nejvyšší a poslední. V tomto pojetí je klíč celé otázky. Základním požadavkem křesťanské nauky je podřazení cílů a správná stupnice hodnot. Moderní svět, odchovaný racionalismem a empirismem, nemá žádného pojmu pro řád účelnosti, jak v přírodě, tak v lidském jednání. Hledat jen matematicky zjistitelné příčiny a výsledky. Ze stejného hlediska by chtěl analyzovat jevy hospodářského života. Nepopíráme, že od Adama Smitha až po nové výzkumy sociální psychologie našel některé hodnoty. Ony spočívají jen v přehlédnutí jednoho základního požadavku myšlení. Neexistují jen změny, a příčiny a následky lidských činů, nýbrž též cíle a důvody. Podkladem hospodářského života je život mravní. Jako v každém lidském činu tak v životě hospodářském jsou poslední hybnou silou pohnutky a důvody, se svou neúprosností mravní odpovědností a mravních následků.

Pravda o cíli jemuž jsme všichni podrobeni, o odpovědnosti mravního jednání, je základním hlediskem křesťanským i v otázkách hospodářského života. Tato pravda - spolu se zásadou sociální funkce lidské práce a vlastnictví - dává pravou náplň všemu, co člověk podniká. Dvě Otázky musí usměrniti naše rozhodnutí, lze-li mluvit o jednání křesťanském / jak mohu přiměřeným způsobem ukojiti určitou vlastní potřebu? 2/ jak mohu býti též prospěšný těm, kteří potřebují mých statků a služeb? Tyto otázky odpovídají úplně požadavkům živého křesťanství. Hledáme přiměřený způsob ukojení svých potřeb, ne bez hranic a ohledů. Křesťan se modlí o chléb vездеjší, aby uvedl své potřeby do pravé míry a aby nezapoměl, že jsou potřeby vyšší a duchovní. Rovněž nám povinnost se tázat, co mohu učiniti ve prospěch jiných. Modlíme se o chléb naš, abychom nezapomněli, že i druhí mají právo podílu na všech státcích přírody.

Lidé stojící mimo křesťanství, nepochopí toto hledisko, které platí právě tak pro život skromý soukromý jako pro národní hospodářství. Liberalistické pojetí vychází z velmi jednostranné zásady: vyrábí se pouze pro odbyt, vyrábí se pouze pro zisk.

Liberalismus ovšem též slouží potřebě druhých. V podstatě je však tato potřeba druhých často velmi pochybná hodnota. Vyrábí se, kde je zdánlivě největší odbyt a vyrábí se tak dlouho, dokud krise ne zastaví běh výroby. Za jednu z velkých chyb liberalismu nutno označiti umělé vytváření a zvyšování potřeby. U středověkých cechů byla vyloučena reklama. Byli si tehdy vědomi, že se poptávka a spotřeba řídí kvalitou práce a skutečnou potřebou. Dnes je reklama velmi často vlastním regulátorem oběhu továrních, výrobků, regulátorem, kterému se spotřeba musí podříditi. Když by se na př. zjistilo, že ideální potřeba vozů je nasycena, pak by reklama přesvědčovala veřejnost, že do každé rodiny patří vlastně dva vozy. Výroba by tak našla opět svůj odbyt umělým zvýšením spotřeby. Při tom nutno poznamenati, že křesťanské pojetí není nijak pesimistické, pokud se týče otázky rozumného užívání pozemských statků. Je si dobře vědoma, že se lidem podařilo dosud osvojiti si jen velmi malou část dober z nesmárného bohatství přírody. Papež Pius XII. ve svých projevech stále zdůrazňuje, že mezi hlavní příčiny současných pohrom patří nesmyslná honba za hmotným požitkem, umělé zvyšování životních požadavků, zatím co velká část lidí dosud nemá podíl ani na nezbytných statcích a neví, co je to přiměřené a klidné užívání darů přírody. Neznámená to nikterak, že by Církev odsuzovala dobrodiní technického vývoje. Odsuzuje jen převrácení lidských cílů, které stavě hmotné nad duchovní, a které je příčinou lrisí a ponorn hospodářského života. Nikdo nemůže popříti, že se liberalistické hospodářství značně provinilo na širokých vrstvách pracujících lidí a často zaplavuje trh spotřeby produkty velmi sporné sociální hodnoty.

Nemluvili jsme o bludné nauce socialismu. Nemusíme ani zdůrazňovati, že socialismus nepodává žádné prostředky k nápravě. Není opravou materialismu, nýbrž jeho žalostnou odrůdou, která žije z kapátka dřívějších generací. Je parazitem práce dřívějších pokolení a je schopen života jen tak dlouho, jak mu lidská nevědomost dovolí. Nepochybujeme, že se blíží poslední chvíle jeho života. Chce-li si však křesťanský svět vybudovati lidsky důstojné podmínky života, musí se vymaniti z materialistického pojetí, které bylo živnou půdou, na níž se socialismus zrodil a na níž po sto let mohl živořiti.

PŘISPĚJTE NA TISKOVÝ FOND ROZPRAV!

Pomozte nám udržeti časopis, který bojuje účinnými zbraněmi za křesťanskou demokracii a proti komunismu ve vlasti i v exilu!

Našim čtenářům!

Dostáváme mnoho žádostí o zaslání předchozích čísel Rozprav. Nemůžeme bohužel vyhověti této žádosti, ježto všechna předchozí čísla jsou rozebrána. Avšak u příležitosti prvního oblastního sjezdu Křesťanské demokracie v Německu, jenž se má konati na pozim t. r. bude vydána sbírka Rozprav, kde budou otištěny všechny významné články, uveřejněné v našem časopise.

AKTUALITY a POZNÁMKY.

Soukromí podnikatelé!

Svaz soukromých podnikatelů v Belgii volá Vás všechny k vytvoření organizací podnikatelů v exilu. Dosavadní činnost tradičních politických stran ukázala, že Košický vládní program z 5 dubna 1945 a socialisace soukromých podniků je stále ještě základnou politického programu lidí a skupin osobujících si právo mluvit jménem celé emigrace. Na druhé straně nespatřujeme ani u zástupců tradičních demokratických směrů stojících na půdě soukromého podnikání, dostatečné průbojnosti a odhodlanosti účinně bránit hospodářskou demokracii proti rostoucímu nebezpečí neokomunismu. Založili jsme rpto Svaz soukromých podnikatelů a voláme všechny podnikatele v exilu, aby sami do svých rukou vzali obranu svých spravedlivých požadavků, které jsou zároveň životním zájmem národa. Chceme úzce spolupracovat s exilovými organizacemi svobodných povolání jako SLA a j., a jakožto organizace demokratická a nepolitická zúčastnit se vypracování podrobného plánu hospodářské rekonstrukce v naší osvobozené vlasti.

Svaz soukromých podnikatelů z ČSR v Belgii.

/Fédération des Entrepreneurs Libres de Tchécoslovaquie en Belgique/ Bruxelles, Boite postale 1022.

Adresujte pouze na číslo schránky!

Komentář ke komentáři.

Křesťanská Akademie v Řině zaslala dopis redakci jednoho časopisu socialistických emigrantů. Dopis Křesťanské Akademie je velmi noblesní svou formou a obsahuje mnoho hlubokých a pravdivých myšlenek o mravní krizi naší doby. Jak je však vidět z dlouhého redakčního komentáře, minul se dopis Křesťanské Akademie účinkem, a to, myslíme, právě proto, že je noblesní a mluví jazykem, jenž je cizí soudružské redakci. Ponecháváme Křesťanské Akademii, aby sama odpověděla na všechna bludná tvrzení onoho časopisu. Nás však zajímá jiná věc. Socialistická redakce onoho emigrantského časopisu vždy tvrdila o sobě, že je jaksi jen "všeobecně socialistická" a že je jakousi socialistickou "pravici"; dokonce se chlubila tím, že jiný socialistický časopis v exilu, jehož duchovní a materiální spojitost s komunismem je evidentní, ji pokáral pro přílišné "pravičactví". Takovéto "pokárání" nemůže ovšem samo o sobě zakládati alibi, jelikož pravice i levice, patří-li k jednomu tělesu, jsou rovnocenné a vzájemně se doplňují. Onen redakční komentář k dopisu Křesťanské Akademie je však nepochybným důkazem, že oba zmíněné socialistické časopisy jsou spojeny s komunismem společnou duchovní pupeční šňůrou. Dovolujeme si tedy i my učiniti náš komentář na okraj komentáře socialistického, a to jazykem, kterému soudružská redakce dokonale porozumí.

Především - ambiciózní název soudružské odpovědi na dopis Křesťanské Akademie: Mravnost a vědecký světový názor. Co je to, "vědecký světový názor"? Je-li to filosofie, která se opírá o bezpečně ověřené výsledky vědeckého bádání v různých vědních oborech, buď. Je-li to však jen náš starý známý materialismus, který se zejména od dob Marxových neustále dušuje vědou a vědeckostí ze všech věd nejvědomatější, pak není onen "vědecký světový názor" než bezobsaž-

ným tlachen, protože dosavadní výsledky vědeckého bádání o živé i mrtvé přírodě vyvracejí materialismus z kořene.

Obrátne však pozornost k hlavní thésí "komentáře": při řešení konkrétních úkolů, "nikterak nepomohou theologicko-metafysické these; nepomohou pojmy, jako "absolutní Intelekt", či "absolutní Pravda", ani te, ráte, jsou-li psány s velkými začátečními písmeny!" V těchto slovech vězí celá problematika diskuse. Je příznačné, že terminologie, již užívá socialistická redakce, je táž, které užívá Engels v knize o Feuerbachovi a Lenin v "Materialismu a Empirikriticismu", jakož i známé učebnice povinné marxistické filosofie v ČSR a Sovětském svazu. Zde měla velevážená redakce jedinečnou příležitost k tomu, aby třeba stručně formulovala základní vědecké poznatky, jež by opravňovaly k odmítnutí "theologicko-metafysických thésí" a podpořili by tak onen fašosní "vědecký názor světový" který je také metafysikou, jenomže obrácenou materialistickými chlupy navrch. Neboť, vážení při soudruzí, nejsme povinni uvěřiti Vaší vědě, o které jen mluvíte, ale nikdy neargumentujete. Žádáme tedy, abyste vědecky dokázali, že ony theologicko-metafysické these, o nichž píšete s pokračující rancí, jsou pouhou smyšlenkou a bludem., čili je na vás, abyste vědecky dokázali, že není Boha. Poďaří-li se Vám to dokázati, pak je ovšem všechno v pořádku a all right s vaším vědeckým světovým názorem. Chceme ale důkazy, nikoliv "zaujetí stanoviska", žežná u socialistických mudrlantů často nahraňuje myšlení. Jsme ve Svobodné Evropě a tad přece neplatí nějaké "stanovisko" karlínské závodní rady nebo resoluce nejvyššího sovětu o tom, že Boha není. Aby bylo jasno: řekne-li někdo že nevěří v Boha, je to celkem pochopitelná věc. Může se přihoditi každému, že zapochybuje o Bohu. Je však docela jiná věc, tvrdí-li někdo, že ví na beton, že Boha není. A právě toto tvrzení je implicitě obsaženo v slovech o "theologicko-metafysických thésích a o t. zv. světovém názoru, což by vlastně znamenalo, že fysika, chemie a biologie dokázaly, že žádný Bůh neexistuje.

Již slyšíme v duch-můžete však vy, zastánci "theologicko-metafysických thésích" dokázati, že Bůh je? Odpovídáme: ano. Právě z fysiky, chemie a biologie. Víme na př. že prostor není nekonečný, nýbrž v sebe zakřivený, a že svět není věčný, nýbrž vznikl s časem; víme, že v přírodě mrtvé i živé, je řád, a že v nesmírném oceáne přírodního dění existují neměnné základní pilíře, na nichž spočívá veškerá rozmanitost a mnohotvárnost hmotného světa. Jsou to universální konstanty fysikální, na př. rychlost světla, elektrický náboj elektronu, konstanta Planckova, konstanta kosmologická a jiné. Víme, že živé může vzniknouti jen ze živého, a že tedy život na zemi mohl vzniknouti jen zvláštním aktem Stvoření. Víme, že nabyté během života vlastnosti se nedědí, nýbrž jen ty příznaky a vlohy, které již jsou obsaženy v chromozomech jader pohlavních buněk organismů, a že tedy nemohl člověk povstati z nižších tvorů; a víme tisíce a t tisíce jiných věcí, které nezvratně prokazují, že v přírodě existuje řád a účel, a že tedy musí tu býti Pořadatel a absolutní Intelekt, s velkými počátečními písmeny, které je tolik proti chuti marxistickým naivkům, přikrývající svou ignoranci záplavou učenných slov.

Poukážeme ještě na jednu thésí soudružského "komentáře": "Jde o theologickou sexuální morálku, morálku rigorózní, dogmatickou, rozumně neudržitelnou... Tato morálka absolutní čistoty... byla a je příčinou komplexů, neuros, pocitů viny a jiných indivi-

duálně-psychologických i společenských chorob v měřítku přímo obrovském."

Je to přímo klasická ukázka my lenkového galinatiáše. Theologická "morálka", která zřejmě přivádí marxistického komentátora do stavu nepřičetnosti, dá se vyjádřit velmi jednoduše: je to prostě zákaz mimomanželského sexuálního života. Toť vše. V tom je smysl Božích přikázání "Nesesmilníš" a "Nepožádáš manželky bláznivého svého". Na těchto prostých přikázáních spočívá všechna sporádaný život rodinný, tedy i společenský, a musí být opravdu velká mravní zvrácenost k tomu, aby mohl někdo tuto zdravou, přirozenou a lidských potřebám odpovídající morálku označovat za rozumově neudržitelnou. Marxistický názor na sexuální život je zcela jiný. Pro marxismus je rodina pouze nahodilým seskupením lidí různého pohlaví za výdělečným účelem, a v budoucím komunistickém ráji, předpovědaném Marxem, Engelsem a Leninem, nemá již vůbec být instituce rodiny, nýbrž totální promiskuita. Pro marxismus je sexuální život mimo morální kritéria, je mravně bezvýznamným aktem, jako když někdo vypije sklenici vody, má-li žízeň/Lenin/. Viděli jsme všichni praktickou aplikaci oněch "vědeckých názorů" ve Svazu české mládeže, kde díky učení o "sklenici vody" a blahovolným radám několika akademických darebáků, zachvátila vlna prostopášnosti desetitisíce českých hochů a děvčat. Jak ubohým je tvrzení, že "theologická morálka" je příčinou komplexů, neuros a pod! Vždyť to jsou staré argumenty, kterými u nás kdysi operovali majitelé nevěstinců! Fysiologicky to nejde přece o nic jiného, než o vyprázdňovací funkci sexuálních žláz. Nežije-li tedy někdo v manželství, je mravně povinen a také klidně může zůstat čistým, příroda se vždy sama postará o sjednání fysiologické rovnováhy. Nikdy ještě nikdy nikomu neublížilo, zachoval-li čistotu až do svého manželství. Než manželství, rodina, láska je přece jen něco více, než pouhá vyprázdňovací funkce žláz, a také docela něco jiného, než výdělečný spolek dvou lidí různého pohlaví. Nebudeme zde ovšem mluvit o duchovní stránce vztahu mezi mužem a ženou, jelikož by soudružská redakce tomu stejně neporozuměla. Avšak, nepropadla-li ještě celá naše mládež onomu svinstvu, jež je tak charakteristické pro SČM, Komsovol a pod. organizace, pak je to jen díky oné "theologické morálce", o které páni soudruzi píší a mluví s penou u úst.

A na konec: upozorňujeme Křesťanskou Akademii, že případ, kdy se nejušlechtilejší úmysly a duchovní noblesa setkávají se zbedněností a zlou vůlí, byl již předvídan samotným božským Zakladatelem křesťanství, viz Evangelium sv. Matouše, kap. 7, verš 6...

--SG--

Hloupost nebo zrada?

píše čtenář z tábora Valka u Norimberka:

Titova komunistická vláda pouští poslední dobou do světa vylhané zprávy o tom, že na přístě půjde vývoj v Jugoslávii demokratickou cestou. Tyto zprávy jsou ihned zachycovány protektory a příznivci Titova nacionálkomunismu a šířeny dále. O Titově "demokratickém socialismu" čteme jak v britském labouristickém tisku tak i v časopisech, jež vydávají čs. socialistické organizace v exilu a také čs. rozhlas v Mnichově, kde na vedoucích místech sedí komunisté/na př. zakladatel KSČ Miloš Vaněk/, a jenž se stal největší ostudou naší emigrace, oracuje sice nenápadně, ale vytr-

vale pro Tita. Ve skutečnosti však je t.zv. demokratický a vývojový socialismus v Titově Jugoslávii pustým humbukem, jelikož násilná socialisace má v Titově režimu ještě větší rozsah, než v zemích Kominformy. Průmyslová výroba je v Jugoslávii znárodněna, vlastně ukradena více než na 90 %, na 70 % zemědělské půdy je zkolchozováno, a zbývající soukromé selské usedlosti jsou vystaveny neslýchanému šikanování ze strany socialistických úřadů, takže se očekává, že do dvou let bude veškerá půda obdělávána jen kolchozním způsobem. Jediný rozdíl mezi komunistickými lupiči v Jugoslávii a ČSR je ten, že se u nás kolchozy nazývají Jednotná země. družstva, kdežto v Jugoslávii se jmenují "zadrugy". Jiného rozdílu není. Každý den utíkají z t.zv. demokratické Jugoslavie desítky, ba stovky lidí, kteří raději volí cestu do emigrantské bídy, než život v "demokratickém socialismu". Mluvil jsem s některými těmito uprchlíky, z nichž mnozí studovali na vysokých školách v ČSR, a viděl jsem, jak vztekle zatínali pěstě, když četli náš socialistický emigrantský tisk, zpívající "mírný demokratický vývoj" v Titově Jugoslávii. "Co je to", tážal se mne jeden uprchlík-Chorvat, "socialistická Roupost nebo zrada?" "Oboje", odpověděl jsem. -M.J.-

ADRESA naší Administrace v Austrálii: Jan E. Vřečonka, N.S.W.G.R. Cullerin 2 S, NSW Austarlia.

Nová adresa naší administrace a sekretariátu Křesťanské Demokracie v Anglii: A. Bata, Coronation Hostel, Kempston-Hardwick, Beds. England.

ROZPRAVY, list pro křesťanskou demokracii. Číslo 8, srpen 1951. Řídí a vydává S. Ghelfand, pod záštitou křesťansko-demokratické strany v Belgii. Všechnu korespondenci řiďte na adresu: S. Ghelfand, 49, rue Brichaut, Bruxelles, Belgium.